

Warszawa, 8 lipca 2002 r.

## Opinia do sprawozdania z wykonania budżetu państwa w 2001 r. cz. 62 - Urząd Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi

Opinia sporządzona na podstawie: sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2001r. wraz z omówieniem (druk sejmowy nr 522), informacji o wykonaniu budżetu UNFE część - 62 za 2001 r. oraz informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2001 r. przez Urząd Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi - część 62.

### Dochody

Zaplanowane dochody miały wynieść 1 344 tys. zł. Wykonanie dochodów było prawie dwukrotnie wyższe i wyniosło 2 574 tys. zł. Głównymi źródłami dochodów były:

- kary pieniężne, nakładane na towarzystwa emerytalne za działalność niezgodną z ustawą o funduszach emerytalnych - 1 660 tys. zł (w ustawie budżetowej ten rodzaj dochodów nie był planowany),
- opłaty wnoszone przez powszechne towarzystwa emerytalne - 438 tys. zł (46% planu),
- opłaty ze środka specjalnego - 429 tys. zł (123,4% planu),
- rozliczenia z lat ubiegłych 39,9 tys. zł (443,8% planu).

Tablica 1. Dochody budżetowe UNFE w 2001 r. w zł.

Wyszczególnienie	Plan na 2001 r. wg ust. budżetowej	Wykonanie	3:2 w %
<b>Ogółem</b>	<b>1 344 000</b>	<b>2 574 297,90</b>	<b>191,5</b>
Opłaty PTE - 50%	950 000	438 000,24	46,1
Opłaty PPE - 50%	35 000	4 904,81	14,0
Kary pieniężne	-	1 660 000,00	-
Odsetki za nieterminowe opłaty	1 000	987,00	98,7
Wynagrodzenia płatnika z tyt. Rozliczenia z ZUS	1 000	1 052,20	105,2
Rozliczenia z lat ubiegłych	9 000	39 941,95	443,8

Inne	-	26,70	-
Wpływy do budżetu z tytułu środka specjalnego	348 000	429 383,00	123,4

Źródło: Informacja o wykonaniu budżetu UNFE, s. 6

### Wydatki UNFE

Urząd dokonywał wydatków w ramach cz. 62 budżetu oraz w ramach posiadanego środka specjalnego. Wydatki budżetowe UNFE pokazuje tabl. 2. Większość tych wydatków była przeznaczona na wydatki bieżące, z tego m.in. na:

- wynagrodzenia pracowników urzędu - 6 852 tys. zł,
- pochodne od wynagrodzeń - 1 081 tys. zł,
- zakup usług pozostałych (w tym wynajem powierzchni biurowych - 2 549 tys. zł) - 4 501 tys. zł,
- zakup materiałów i wyposażenia - 550 tys. zł,
- zakup usług remontowych 195,5 tys. zł.

Wydatki majątkowe z budżetu, planowane na 790 tys. zł zostały zmniejszone do 190 tys. zł i w takiej wielkości wykonane.

Tablica 2. Wydatki z budżetu państwa Urzędu Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi w 2001 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa	Budżet po zmianach	Blokada wydatków	Budżet po zmianach z uwzględnieniem blokad	wykonanie	6:5 w %
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	15 033	15 042	964	14 078	14 078	100,0
z tego:						
wydatki bieżące	14 243	14 852	964	13 888	13 888	100,0
wydatki majątkowe	790	190		190	190	100,0

Źródło: Aneks do t. I sprawozdania z wykonania budżetu ..., s. 246.

### Środek specjalny

Gospodarka środkiem specjalnym znacznie odbiegała od planu założonego w ustawie budżetowej na 2001 r. W związku z brakiem realizacji planów zakupu siedziby UNFE w 2000 r. rzeczywisty - 47 963 tys. zł stan środków obrotowych na początku 2001 r. różnił się diametralnie od planowanego 6 606 tys. zł. Konsekwencją tego była całkiem inna wartość przychodów - 10 171 tys. zł przy planowanych 2 321 tys. zł (przychody z tytułu odsetek od lokat wyniosły 7,7 mln zł przy planowanych 500 tys. zł). Większość środków wydatkowano na premie dla pracowników - 5,4 mln zł

oraz wydatki majątkowe 1 146 tys. zł. Stan środków obrotowych na koniec roku wyniósł 49 016 tys. zł.

#### Ocena NIK

Najwyższa Izba Kontroli **pozytywnie** oceniła wykonanie budżetu państwa w cz. 62 UNFE, mimo stwierdzonych istotnych nieprawidłowości, nie mających jednakże - zdaniem NIK - zasadniczego wpływu na wykonanie budżetu. Główne zastrzeżenia Izby dotyczyły wydatków ze środka specjalnego i nie stanowiły podstawy dokonanej oceny.

#### Podsumowanie

Wykonanie budżetu cz. 62 - UNFE i gospodarka środkiem specjalnym pokazuje niedoskonałość przepisów dotyczących funkcjonowania Urzędu Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi w latach ubiegłych, szczególnie jeśli chodzi o sposób tworzenia i korzystania ze środka specjalnego. Źle oszacowane dochody środka specjalnego w ustawie tworzącej ten środek oraz niedoskonałe przepisy określające jego wykorzystanie są - moim zdaniem - podstawą zaistniałych problemów w realizacji budżetu UNFE. Posiadanie przez Urząd środka specjalnego w wysokości kilkakrotnie przewyższającej roczny budżet wydatków urzędu jest patologią z punktu widzenia całego budżetu państwa, w przypadku deficytu budżetu jest nieuzasadnione utrzymywanie tego stanu rzeczy. Wykorzystanie środka specjalnego rzutuje bezpośrednio na realizację wydatków w cz. 62 - UNFE. Budżet ponosi coraz wyższe wydatki z tytułu wynajmu siedziby Urzędu, a władze UNFE nie zakupiły tejże siedziby ze środka specjalnego (planowany zakup miał nastąpić już w 2000 r.). Z dotychczasowej praktyki można wnioskować, że Urząd był zainteresowany jak najwyższym stanem na środku specjalnym, gdyż zwiększał on „elastyczność gospodarowania” środkami budżetowymi (przykładem mogą być proporcje wydatków majątkowych pochodzących z budżetu i ze środka specjalnego lub wydatki na podróże służbowe i szkolenia pracowników z budżetu i ze środka specjalnego).

Kolejną kwestią związaną z istnieniem środka specjalnego są zasady wynagradzania pracowników Urzędu (podlegających w znakomitej większości ustawie o służbie cywilnej). Przyjęte w budżecie środki na wynagrodzenia są świadomie zaniżane przyjmując, że zostanie to wyrównane w ramach wypłat ze środka specjalnego (średnio 56% wynagrodzenia pochodziło z budżetu, a 44% ze

środka specjalnego). Zważywszy, że pracownicy są urzędnikami służby cywilnej zadziwiająco rozbudowana jest funkcja motywacyjna tak skonstruowanego wynagrodzenia (ze środka specjalnego wynagrodzenia są wypłacane w formie premii).

*Sporządził: Grzegorz Ciura*